

Huvudman

Tyska skolföreningen (org.nr 802005-6530)
dss@tyskaskolan.se

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Tyska skolan i Stockholms kommun; nu fråga om uppföljning av beslut den 21 december 2021

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Tyska skolföreningen att senast den 2 februari 2024 vidta nedan angivna åtgärder avseende brister gällande urval till den internationella grundskolan vid Tyska skolan. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Tyska skolföreningen inte följer detta beslut kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen och får enligt 28 kap. 2 § och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Tyska skolföreningen ska vidta följande åtgärder

Urval

1. Se till att urvalet till den internationella grundskolan vid Tyska skolan görs på grunder som är förenliga med kravet på öppenhet och som godkänns av Skolinspektionen. (11 § andra stycket förordning (2015:801) om internationella skolor)

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i den del det avser mottagande till den internationella grundskolan vid Tyska skolan.

Om ärendet

Skolinspektionen inledde hösten 2021 en riktad tillsyn av Tyska skolan med huvudmannen Tyska skolföreningen. Tillsynen omfattade arbetet med mottagande och urval till den internationella grundskolan samt arbetet med särskilt stöd.

Skolinspektionen beslutade den 21 december 2021 att tilldela Tyska skolföreningen en anmärkning gällande Tyska skolans arbete med mottagande och urval till den internationella grundskolan.

Huvudmannen har den 3 maj 2022 inkommit med en redovisning av vidtagna åtgärder med anledning av anmärkningen samt den 30 januari 2023 gett in dokumentation gällande "antagningsregler" för årskurs 1 vid Tyska skolan.

Skolinspektionen har i nu aktuellt ärende tagit ställning till om Tyska skolföreningen har vidtagit åtgärder med anledning av anmärkningen samt om påtalade brister har avhjälpits.

Motivering av beslutet

Föreläggande

Urval till den internationella grundskolan vid Tyska skolan

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Huvudmannen uppger i sin redovisning att Tyska skolan har tydliggjort och anpassat de urvalsgrunder som används vid urval till den internationella grundskolan så att de överensstämmer med det uppdrag skolan har som internationell skola enligt 24 kap. skollagen. Huvudmannen uppger vidare att de urvalsgrunder som Skolinspektionen godkänner inte stämmer överens med det uppdrag Tyska skolan har som internationell skola. Skolan har inte någon kö. Anmälan kan endast ske under kalenderveckorna 15-17 varje år. Kötid faller därför, enligt huvudmannens redovisning, bort som urvalsgrund. Vidare framgår av huvudmannens redovisning att skolan vänder sig till en speciell grupp av elever som är bosatta i olika delar av Stockholm. Då det inte finns någon alternativ skola med liknande utbildningserbjudande i området uppger huvudmannen att geografisk närhet blir svårt att tillämpa som urvalsgrund.

I den skriftliga redovisningen uppger huvudmannen att följande fem urvalsgrunder tillämpas för urval till den internationella grundskolan vid Tyska skolan:

- 1) Elev med vårdnadshavare som är utsänd till Sverige av Förbundsrepubliken Tyskland (ex barn till ambassadpersonal)
- 2) Tysktalande elev som redan påbörjat grundskoleutbildningen enligt tysk läroplan i tyskspråkig skola
- 3) Syskonförtur
- 4) Elev som gått i Tyska Skolans förskoleklass
- 5) Lottning av återstående platser, om platsantalet understiger antalet lämpliga elever

Även i dokumentet "Antagningsregler för klass 1 vid Tyska skolan" beskrivs vilka urvalsgrunder som tillämpas vid urval till den internationella grundskolan vid Tyska skolan. De urvalsgrunder som anges i dokumentet överensstämmer med de som anges i huvudmannens skriftliga redovisning, men med vissa skillnader i hur urvalsgrunderna formuleras. I dokumentet "Antagningsregler för klass 1 vid Tyska skolan" anges att urvalsgrund 1 avser sökande där "Minst en av barnets vårdnadshavare är utsänd eller förmedlad till Sverige av en tysk myndighet eller politiskt organ inom språk och kultur (Goetheinstitutet; politiska stiftelser) för en begränsad period." Vidare framgår av dokumentet att urvalsgrunderna tillämpas i den ordning som anges, där platser först ges till barn som omfattas av urvalsgrund 1, sedan urvalsgrund 2 och så vidare till dess att alla tillgängliga platser är fördelade.

Rättslig reglering

Internationella skolor utgör en särskild utbildningsform och tillhör därmed rättsligt sett inte skolväsendet. För internationella skolor gäller därför skollagens gemensamma bestämmelser endast om det särskilt anges. (1 kap. 2 § skollagen)

En internationell skola är en skola där utbildningen följer ett annat lands läroplan eller en internationell läroplan och som i första hand riktar sig till elever som är bosatta i Sverige för en begränsad tid. (24 kap. 2 § skollagen) Elever som flyttar till Sverige under begränsad tid ska kunna fullfölja sin skolgång under tiden i Sverige, bland annat genom möjligheten att läsa enligt det lands läroplan där eleven tidigare har fått utbildning (se prop. 2015/16:17 s. 21).

Ett barn får fullgöra sin skolplikt i en internationell skola på grundskolenivå med enskild huvudman om

1. barnet är bosatt i Sverige för en begränsad tid,
2. barnet har gått i skola utomlands under en längre tid och vill avsluta sin utbildning i Sverige,
3. det finns grundad anledning att anta att barnet kommer att lämna Sverige för en längre tid, eller

4. barnet har skolans undervisningsspråk som dagligt umgängesspråk med en eller båda vårdnadshavarna och tillräckliga kunskaper i språket för att följa undervisningen. (24 kap. 3 § första stycket p. 1-4 skollagen)

Regeringen får besluta att en sådan internationell skola som avses i första stycket får ta emot andra barn än sådana som avses i första stycket för att de ska fullgöra sin skolplikt vid skolan. (24 kap. 3 § andra stycket skollagen)

Om det inte finns plats för alla behöriga sökande till en internationell skola ska ett urval göras. Urvalet till en internationell skola med enskild huvudman ska göras på grunder som är förenliga med kravet på öppenhet och som godkänns av Skolinspektionen. (11 § andra stycket förordning om internationella skolor) De urvalsgrunder som godkänns är sådana som anses stå i samband med kravet på öppenhet. En internationell skola får därför inte tillämpa urvalsgrunder som sätter öppenhetsprincipen åt sidan (prop. 2015/16:17 s. 40). Utöver det ska mottagnings- och urvalsprocessen vara transparent, förutsägbar och rättssäker. Huvudmannen ska vara tydlig med vilka urvalsgrunder som används till skolenheten och i vilken ordningsföljd de används. Urvalsgrunderna måste också vara transparenta och förutsägbara för de sökande (jfr prop. 2015/16:184 s. 10 och HFD 2015 ref. 50).

Skolinspektionens bedömning

De urvalsgrunder som Skolinspektionen godkänner för internationell skola med enskild huvudman är urvalsgrunder som står i samband med kravet på öppenhet. Av de urvalsgrunder som anges i huvudmannens skriftliga redovisning finns ett antal urvalsgrunder som Skolinspektionen godkänner, såsom syskonförtur och förtur för de elever som går i skolenhetens tillhörande förskoleklass. Vad avser de övriga angivna urvalsgrunderna gör Skolinspektionen följande bedömning.

Den första urvalsgrunden som anges i dokumentationen, elev med vårdnadshavare som är utsänd till Sverige av Förbundsrepubliken Tyskland, utgör enligt Skolinspektionens bedömning inte en godkänd urvalsgrund. Urvalsgrunden kan inte anses uppfylla förordningens krav på öppenhetsprincipen, då det inte handlar om en urvalsgrund som generellt kan tillämpas på alla sökande elever utan riktar sig till en särskilt utpekad elevgrupp. Vidare gör Skolinspektionen bedömningen att den aktuella urvalsgrunden inte är objektiv och sakligt grundad utan bygger på vem som är elevens vårdnadshavares arbetsgivare.

Den andra urvalsgrunden som anges i huvudmannens redovisning, en tysktalande elev som redan påbörjat grundskoleutbildningen enligt tysk läroplan i tyskspråkig skola, kan enligt Skolinspektionens bedömning utgöra en godkänd urvalsgrund, dock med vissa justeringar. Den av huvudmannen angivna urvalsgrunden bör, enligt Skolinspektionens bedömning, kunna anses objektiv och saklig samt leva upp till krav på förutsägbarhet och rättssäkerhet då elevers tidigare skolgång kan bekräftas exempelvis genom intyg. Dock bör skrivningarna "tysktalande elev" och "tyskspråk-

kig skola” inte kunna anses förenliga med kravet på öppenhet. Ett krav på språkkunskaper som del i en urvalsgrund kan enligt Skolinspektionens bedömning inte tillämpas på ett objektivt och transparent sätt och riskerar därför att sätta förordningens krav om öppenhet ur spel.

Internationella skolor är skolor som i första hand riktar sig till elever som är bosatta i Sverige under begränsad tid. Elever som flyttar till Sverige under begränsad tid och har påbörjat grundskoleutbildning enligt ett annat lands läroplan eller en internationell läroplan ska kunna fullfölja sin skolgång under tiden i Sverige, bland annat genom möjligheten att läsa enligt samma läroplan som den internationella skolan följer. För internationella skolor godkänner Skolinspektionen urvalsgrunden; elev som redan påbörjat grundskoleutbildning enligt samma läroplan som den internationella skolan följer.

Avslutningsvis har huvudmannen uppgett lottning som sista urvalsgrund. Denna urvalsgrund godkänns inte av Skolinspektionen då den inte kan anses transparent och förutsägbar.

Sammantaget visar Skolinspektionens utredning att huvudmannen fortsatt tillämpar urvalsgrunder som inte är godkända av Skolinspektionen. Skolinspektionen gör därför bedömningen att de konstaterade bristerna avseende urval till den internationella grundskolan vid Tyska skolan inte kan anses avhjälpda. Av detta skäl gör Skolinspektionen bedömningen att huvudmannen inte efterlever författningskraven avseende urval till den internationella grundskolan vid Tyska skolan.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Tyska skolföreningens verksamhet vid Tyska skolan uppfyller inte författningarnas krav vad gäller urvalet till den internationella grundskolan. Det finns därför skäl att förelägga Tyska skolföreningen att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden utan konstaterade brister

Mottagande till den internationella grundskolan vid Tyska skolan

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I Tyska skolföreningens redovisning anges att en analys gällande Tyska skolans ”uppdrag” som internationell skola har genomförts och att skolan nu i sin dokumentation gör skillnad mellan antagnings- och urvalskriterier. Huvudmannen uppger även att informationsmaterial till vårdnadshavare och elever samt information på skolans hemsida har reviderats och uppdaterats.

I sin redovisning uppger huvudmannen att en del i arbetet med att avhjälpa de konstaterade bristerna har varit en revidering av skolans dokumentation ("föräldrautskick, hemsida mm"). Av skolans antagningsregler för klass 1 vid Tyska skolan framgår att skolan tillämpar antagningsregler. En elev får enligt antagningsreglerna börja vid Tyska skolan om en av följande förutsättningar är uppfyllda:

1. Det tyskspråkiga barnet kommer att bo i Sverige under en kort tid.
2. Barnet har besökt en tysk skola i ett annat land och vill slutföra sin skolgång i Sverige.
3. Det finns grund för antagandet att barnet kommer att lämna Sverige för en längre tid för att gå i en annan tyskspråkig skola.
4. Barnet talar tyska i vardagen med en eller båda vårdnadshavarna och har tillräcklig språkförmåga för att aktivt kunna delta i undervisningen.

I skolans antagningsregler utvecklas hur Tyska skolan fastställer att en elev uppfyller kraven på tillräcklig språkförmåga för att följa undervisningen enligt punkten 4. För de elever som går i skolans förskoleklass görs en standardiserad kartläggning av barnets språkkunskaper av en multiprofessionell kommitté. För barn som har bott hela sitt liv i ett tyskspråkigt land och som kommer till Sverige under antagningsåret anses kravet på tillräcklig språkförmåga uppfyllt. Alla övriga elever får genomgå en "screening där språkförmågan bedöms."

Rättslig reglering

I skollagen finns bestämmelser om bidrag för elever i internationell skola på grundskolenivå. Möjligheten för en enskild huvudman att från hemkommunen få bidrag för en elev i internationell skola på grundskolenivå förutsätter att eleven får fullgöra sin skolplikt där, i enlighet med 24 kap. 3 § skollagen, eller att hemkommunen får statsbidrag för eleven. (24 kap. 5 § första stycket skollagen)

Varje internationell skola ska vara öppen för alla elever som avses i 24 kap. 5 § första stycket skollagen med undantag för sådana elever som det skulle medföra betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter att ta emot för skolan (11 § första stycket förordningen om internationella skolor).

Skolinspektionens bedömning

I den dokumentation som huvudmannen har inkommit med till Skolinspektionen hålls Tyska skolans antagningsregler åtskilda från de urvalsgrunder som tillämpas i det fall skolan har fler sökande än antalet platser. I dokumentationen uppges att Tyska skolan är öppen för de elever som enligt 24 kap. 3 § första stycket p. 1-4 skollagen får fullgöra sin skolplikt i en internationell skola på grundskolenivå med enskild huvudman.

Vid angivna förhållanden framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller

författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Beslutet har fattats av utredaren Anna Malmenfelt.

Utredare Otto Swedrup har varit föredragande i ärendet.